

Anselm Turmeda

Va nèixer a Mallorca el 1355 i morí a Tunis el 1423. Va ser ordenat frare el 1379. Als vint anys estudià els Evangelis i la seua llengua, potser pels volts d'aquells anys estudiava hebreu. També estudià a París i durant deu anys a Bolonya entre els 24 i 35 anys. Després romangué a Mallorca sis mesos i d'allí anà a Sicília per passar a Tunísia. En la capital de l'imperi hafsí passà una època en el convent dels franciscans. Poc temps més tard es convertí a l'Islam en públic davant del sultà Abu al-Abbas Ahmed. Com a regal del sobirà li van regalar una casa, quatre dinars d'or diaris i una muller perquè es casés. Transcorregut uns mesos tingué un fill al qual li posà el nom del profeta Muhammad. Va ser nomenat l'alcaide de la duana, allà tingué gran importància la seua tasca de traductor que passà a ser part del seu pseudònim.

El 1396, estant a Tunísia, escrigué *Llibre de bons amonestaments* poema en estrofes de quatre versos de ritme lleuger, ple de pensaments moralistes. Aquesta obra tingué un gran èxit al Principat ja que s'inclougué en l'educació dels infants com si fos un catecisme fins el segle XIX. Fixa't que l'autor fa servir l'anàfora (repetició d'una o més paraules a l'inici d'alguns versos). Per què creus que ho fa?

	ANSELM TURMEDA	VICENT FERRER	FRANCESC EIXIMENIS
INTENCIÓ DE L'OBRA	Didàctica, política i moralitzadora	Didàctica i moralitzadora	Didàctica, moralitzadora i èticsocial
ORDRE	Franciscà	Dominic	Franciscà
OBRES	<i>Llibre dels bons amonestaments</i> (1398); <i>Cobles divisió regne de Mallorca</i> (1398), <i>Disputa de l'ase</i> (1417-18)	Els sermons	Lo Crestià, El regiment de la cosa pública i Vita Christi
LLENGUATGE	Directe, amb col·loquialismes	Col·loquialismes i recursos expressius	Directe i amb pocs retoricismes.
TO	Mesurat i, de vegades, humorístic	Apocalíptic	Mesurat i reformista

Ara incloem un fragment conegut com "L'elogi dels diners" interpretat per Raimon.

Diners de tort fan veritat ,
e de jutge fan advocat ;
savi fan tornar l'hom orat ,
pus que d'ells fan haja,

Diners fan bé , diners fan mal ,
diners fan l'home infernal ,
e fan-lo sant celestial ,
segons que els usa.

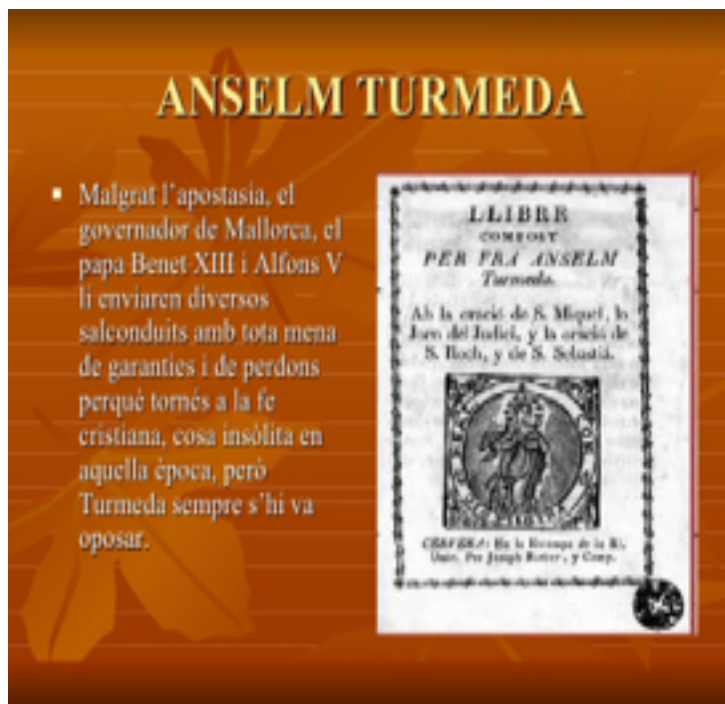
Diners fan bregues e remors ,
e vituperis e honors ,
e fan cantar preïcadors:
 Beati quorum,
Diners alegren los infants
e fan cantar los capellans
e los frares carmelitans
 a les grans festes .

Diners , magres fan tornar gords,
e tornen lledesmes los bords .
Si diràs "jas" a hòmens sords ,
Tantost se giren .

Diners tornen los malalts sans ;
moros, jueus e crestians,
lleixant a déu e tots los sants,

Diners adoren.
Diners fan vull al món lo joc ,
e fan honor a molt badoc ;
a qui diu "no" fan dir-li "hoc".
 Vejats miracle !

Diners , doncs, vulles aplegar .
Si els pots haver no els lleixis anar;
si molts n'hauràs poràs tornar
papa de Roma .

Sintetitza en una frase cada estrofa de l'Elogi dels diners. Si els amonestaments són consells, creus que l' escriptor mallorquí ens aconsella bé?

Remarques alguna semblança entre el poema de Turmeda i la seqüència del *Libro del Buen Amor* de l'Arcipreste de Hita del S.XIV? La influència de totes dues obres és *El collar de la Coloma* d'Ibn Hazm de 1064.

“Hace mucho el dinero, mucho se le ha de amar;
al torpe hace discreto, hombre de respetar;
hace correr al cojo, al mudo le hace hablar;
el que no tiene manos bien lo quiere tomar”.

Llegeix amb atenció aquest altre fragment del *Llibre dels bons amonestaments* :

“En nom de Jesucrist tota via, qui ens vulga guiar amb sa mare la Verge Maria. Llibre compost en Tunis per Frare Anselm Turmeda, en altra manera apel·lat Abdal·là, d'alguns bons ensenyaments, ja que ell els haja mal seguits; emperò en pensa tenir algun mèrit, de divulgar-los a la gent que el llegirà. Pregue a Déu per ell i desitge que el deixi acabar bé el seu cor.”

Què creus que pretén l'autor?

- a) Fer apologia del cristianisme
- b) Fer propaganda del seu llibre
- c) Parodiar els sermons
- d) Preguar per Jesucrist
- e) Penedir-se d'haver apostatat

El mateix any-1396 va enllestir *les Cables de la divisió del regne de Mallorca* escrit també en vers a petició dels mercaders mallorquins on es pot remarcar l'estima que tenia l'autor pel nostre país.

Més tard acabà *Disputa de l'ase* (1417-18) el qual és un relat fantasiós entre l'escriptor i un ase, que havia estat escollit entre tots els animals per defensar la preeminència dels homes sobre les bèsties. Està dividit

en dènou capítols i té una forta influència de l'enciclopèdia àrab Ijwan al Safa important obra filosòfica de segle X.

L'obra més important del nostre autor és la Tuhfa (1420), tot i que va estar concebuda en àrab és una de les obres més eficaçment anticristiana de la literatura àrab. No forma part, doncs de la literatura catalana.

El llibre comprén tres parts: autobiografia, història dels sobirans de Tunísia i una llarga refutació del cristianisme. Malgrat el seu valor té una sèrie d'influències literàries i teològiques evidents.

Turmeda l'escrigué després de trenta anys de residència al país quan tenia seixanta-cinc anys. La conversió del frare mallorquí és possiblement el fet més important de la seua biografia. La tuhfa comprén un relat autobiogràfic de conversió a l'Islam, cosa que el fa peculiar fins als nostres dies. Molts són els estudiosos que l'han analitzat, alguns han dit que el canvi de religió podria explicar-se perquè volia casar-se i essent frare catòlic no ho podria fer i d'altres han intentat entreveure una finalitat aventurera com la que tingué més o menys R.Llull.

Valga aquesta mostra de la tercera part perquè puguem remarcar el seu sentit essencial:

“Diu Joan, en el capítol XVI en el seu evangeli ..(.): “És menester que la gent conega que tu ets l'únic Déu creador i que tu m'has enviat”. Aquest és un reconeixement de que ell és un profeta enviat per Déu –enaltit siga- amb l'obligació de confessar la seua unitat i proclamar que Ell és l'únic, el creador, i que no hi ha més creador que ell.

Diu Mateu en el seu evangeli: “que el dimoni convidà al Messies a què es postrara davant d'ell. Li va fer veure que els regnes de la terra i les seues riqueses i li digué: “Postra't davant meu i et donaré açò”. Però el Messies li contestà: “ Està escrit: abans que res no adoraràs només que al Senyor Déu i no et postraràs davant de cap altre ésser”. Això és una declaració que ell no té cap divinitat()

Mateu en el capítol VII del seu evangeli(...) que el Messies digué: “Jo no he vingut per fer la meu voluntat, sinó la voluntat del que m'ha enviat” ..(.). “Déu meu! , Déu meu!” això va ser l'última cosa que digué en aquest món. Això és una prova que no és Déu, de què suplicà a Déu en les adversitats i de què estava molt lluny d'atribuir-se a si mateix la divinitat”.

Reflexió sobre la literatura moralista

- a) Docere et delectare, ensenyar i entretenir, és a dir, educar d'una manera lúdica.
- b) Oralitat. Es tracta d'uns escrits per a ser recitats davant d'un públic analfabet.
- c) El destinatari és infantil.
- d) Fa servir referències literàries i de la vida quotidiana per donar-li versemblança.
- e) El narrador és el protagonista?
- f) Els texts de la literatura moralitzadora acaben sempre amb una moralitat?